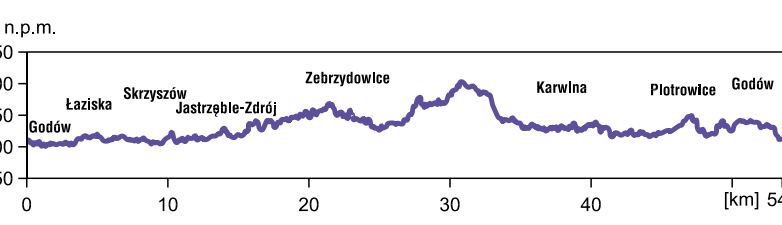

ŻELAZNY SZLAK ROWEROWY – 54 km (PĘTLA)

Żelazny Szlak Rowerowy (cz. *Železná cyklotrasa*) poprowadzony jest po **granicy polsko-czeskiej**, a **dokładnie przez tereny 5 gmin: Godów, Jastrzębie-Zdrój i Zembrzydowice**, a także **czeską Karwinę i Piotrowice koło Karwiny**. **Pętla główna ma 54 km długości (a dodając dojazd z dworca kolejowego w Zembrzydowicach 60 km), ale w terenie istnieje również trasa alternatywna, która ma 36 km i daje rowerzystom możliwość wyboru różnych wariantów trasy. Szlak jest łatwy i powinni poradzić sobie z nim nawet mało doświadczeni rowerzyści oraz dzieci. Najbardziej wymagające odcinki znajdują się tuż przy granicy w Karwinie i Piotrowicach koło Karwiny. Ze względu na rodzaj nawierzchni na szlaku poradzają sobie wszystkie typy rowerów. Żelazny Szlak Rowerowy jest przejezdny dla rowerów szosowych oraz przyczepek. Polski odcinek szlaku ma 32,5 km, a czeski 21,5 km.**

PRZEBIEG SZLAKU
Sugerowany początek: Godów, Urząd Gminy Godów (0,0 km) → Łaziska (4 km) → Podbucze (6 km) → Skrzyszów (8 km) → Godów (9,5 km) → Jastrzębie-Zdrój (13 km) → Zembrzydowice (23 km) → Karwina (rynek: 38 km) → Piotrowice (centrum: 48 km) → Skrzebisko (49 km) → Gólkowice (51 km) → Godów (54 km)

NAWIERZCHNIE

Żelazny Szlak Rowerowy ze względu na przebieg przez dwa kraje ma dwa różne oznakowania.

Polski odcinek to znaki typu R4, czyli pomarańczowa tabliczka z czarnym rowerem i logo szlaku. Oznakowanie jest dobre, więc ciężko się zgubić. Poza tabliczkami z kierunkiem jazdy spotkać można tablice informacyjne z mapą szlaku i historią kolei na tych obszarach, a także znaki z kilometrażem do kolejnych miejscowości, informacją o skrzyżowaniach z innymi szlakami rowerowymi oraz odległościach do pobliskich atrakcji turystycznych.

W Czechach pomarańczowe tabliczki zmieniają się w żółte, ale na szczęście logo szlaku pozostaje. U naszych południowych sąsiadów oznakowanie jest rzadsze, mniej intuicyjne i bardziej skomplikowane (jeden czeski znak kierunkowy zastępuje kilka tabliczek w Polsce, dlatego trzeba bardziej skoncentrować się na znakach). Na czeskim odcinku Żelaznego Szlaku Rowerowego jest dużo informacji o skrzyżowaniach z innymi szlakami, ale niestety brakuje tablic informacyjnych z mapą szlaku, która ułatwiłaby czytelność kierunku jazdy na rozwidleniach.

Żelazny Szlak Rowerowy, fot. Szymon Nitka, www.znajkraj.pl

NAWIERZCHNIE

- Wydzielona infrastruktura rowerowa: 27,2 km (51%)
 - utwardzona: 27,2 km
 - nieutwardzona: 0 km
- Droga publiczna asfaltowa: 25,8 km (48%)
- Droga szutrowa: 0,2 km (0,5%)
- Droga gruntowa: 0 km
- Inna: 0,2 km (0,5%) – bruk

Po polskiej stronie Żelazny Szlak Rowerowy wykorzystuje stare i nieużywane linie kolejowe, którym zresztą szlak zawdzięcza swoją nazwę. Od Godowa przez Jastrzębie-Zdrój do Zembrzydowic jedzie się fantastyczną drogą rowerową z mineralno-żywniczą nawierzchnią. Odcinek ma 15 km i utworzony został na nasypie dawnej linii kolejowej. Jest wyłączony z ruchu samochodowego, a co kilka-set metrów znajdują się miejsca odpoczynkowe z ławką, stolikami i stojakiem rowerowym, a także cztery duże miejsca odpoczynkowe (tzw. MOR-y) oraz dwa z automatycznym defibrylatorem zewnętrznym i samoobsługową stacją naprawy rowerów. Kolejny odcinek wyłączony z ruchu samochodowego i utworzony na na-

Żelazny Szlak Rowerowy, fot. Szymon Nitka, www.znajkraj.pl

sypie dawnej linii kolejowej jest w Łaziskach. Ma on niemal 1,5 km długości i jest to miejsce odpoczynku rowerzystów. Jeśli do tego dołożymy pozostałe odcinki, tj. drogę rowerową w Godowie, a w Zembrzydowicach drogę z pasem rowerowym i drogę z zakazem ruchu dla samochodów, to poza ruchem samochodowym jest 63% polskiej części trasy. Pozostała część szlaku po polskiej stronie (ok. 15 km) to asfaltowe drogi publiczne (36%) z małym ruchem samochodowym oraz krótki, bo 250-metrowy odcinek szutrowy w Godowie. Cały polski odcinek Żelaznego Szlaku Rowerowego jest w łatwy, więc poradzają sobie z nim nawet mniej zaawansowani rowerzyści. Jest też przejezdny dla rowerów szosowych oraz przyczepek.

Czeska strona Żelaznego Szlaku Rowerowego różni się od polskiej. Tutaj dominują asfaltowe drogi publiczne, które łącznie stanowią 67% czeskiej części szlaku. Pozostała część to drogi wyłączone z ruchu samochodowego. W Karwinie drogi rowerowe są bardzo różne. Mają nawierzchnie asfaltową lub z kostki brukowej. Najlepsza droga rowerowa znajduje się na wałach Olzy w Karwinie, a najstarsze są często popękane asfaltowe alejki w Parku Zdrojowym. W Piotrowicach koło Karwiny natomiast występują drogi z zakazem ruchu dla samochodów, po których jazda jest dużą przyjemnością.

Żelazny Szlak Rowerowy, fot. Szymon Nitka, www.znajkraj.pl

JAK DOJECHAĆ

Szlak ułożony jest w formie pętli, więc można dojechać autem do punktu startu i zaparkować przy Urzędzie Gminy w Godowie. Najbliższe dworce kolejowe znajdują się w Zembrzydowicach i Czyżowicach. Zatrzymują się tam pociągi Kolei Śląskich linii S61 (Katowice – Cieszyn). Można także skorzystać z dworca w Czyżowicach, który oddalony jest od szlaku o ok. 6 km. Dojeżdżając tam pociągami linii S71 z Katowic przez Rybnik do Chałupek.

CO ZOBACZYĆ

Na obszarze Jastrzębia-Zdroju ciekawym miejscem jest **dolina rzeki Szotkówki**, gdzie mają swoje siedliska bobry i wydry europejskie oraz **Las Białoszek**, w którym rośnie buk „Jakub” – najstarsze drzewo w Jastrzębiu-Zdroju. Jedną z najciekawszych atrakcji Jastrzębia-Zdroju jest **Park Zdrojowy**, założony na początku lat 60. XIX wieku, w którym mieszczą się Dom Zdrojowy, Galeria Historii Miasta oraz inhalatorium solankowe. W 2023 r. otwarta została w Jastrzębiu-Zdroju nowoczesna multimedialna wystawa **Carbonarium**, poświęcona historii węgla i tradycjom górniczym miasta.

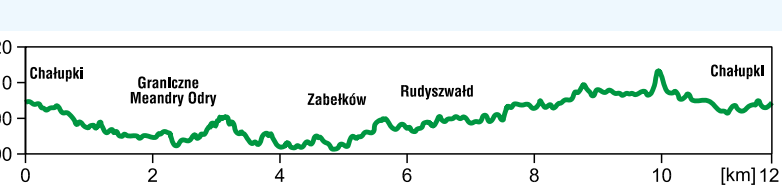

Żelazny Szlak Rowerowy, fot. Szymon Nitka, www.znajkraj.pl

GRANICZNE MEANDRY ODRY – 12 km (SZLAK NR 355, PĘTLA)

Szlak rowerowy, który prowadzi przez małe miejscowości południowej części gminy Krzyżanowice: Chałupki, Zabelków i Rudyszwałd. Największym atutem tej trasy są tytułowe Graniczne Meandry Odry, położone wzdłuż rzeki, na obszarze stanowiącym granicę pomiędzy Polską a Republiką Czeską. Te nadrzeczne tereny ukształtowane przez siły przyrody i zachowane w niezmiennym naturalnym kształcie można podziwiać jadąc wyłączoną z ruchu samochodowego drogą nad samym brzegiem Odry. Trasa liczy 12 km długości i jej poziom trudności należy określić jako łatwy, więc w zupełności poradzą sobie z nią początkujący rowerzyści oraz dzieci.

PRZEBIEG SZLAKU
Sugerowany początek: Dworzec PKP Chałupki Chałupki (0,0 km) → Graniczne Meandry Odry (2 km) → Zabelków (5 km) → Rudyszwałd (7 km) → Chałupki (12 km)

OZNAKOWANIE
Szlak oznakowany jest kolorem zielonym. Jego przebieg wyznaczają znaki typu R1, które rozmieszczone są dość często, więc rowerzyści powinni poradzić sobie bez wsparcia mapy lub pliku GPX.

NAWIERZCHNIE
Na trasie dominują drogi publiczne o nawierzchni asfaltowej (71%). Niestety wśród tych dróg pojawiają się krótkie odcinki o dość dużym ruchu samochod-

wym: ul. Bogumińska w Chałupkach i droga krajowa nr 45 w Zabelkowie. Na całym szlaku jest tylko 200-metrowy odcinek poza asfaltem – ścieżka szutrowa przy dworcu w Chałupkach, ale rowerem szosowym łatwo można ją ominąć.

- Wydzielona infrastruktura rowerowa: 3,2 km (27%)
 - utwardzona: 3,2 km
 - nieutwardzona: 0 km
- Droga publiczna asfaltowa: 8,3 km (71%)
- Droga szutrowa: 0,2 km (2%)
- Droga gruntowa: 0 km
- Inna: 0 km

JAK DOJECHAĆ

Szlak ułożony jest w formie pętli, ale dobrym miejscem jego rozpoczęcia jest dworzec PKP w Chałupkach, znajdujący się bezpośrednio przy szlaku. Ci, którzy wolą dojechać samochodem, mogą skorzystać z parkingu przy Meandrach Odry i tam rozpocząć wycieczkę.

Graniczne Meandry Odry, fot. M. Giba

CO ZOBACZYĆ

Zdecydowanie najciekawszym i najlepszym odcinkiem szlaku są **Graniczne Meandry Odry w Chałupkach**. To unikatowy w skali europejskiej obszar chronionej fauny i flory, wpisany do sieci Obszarów Chronionych NATURA 2000. To miejsce, gdzie przyroda zachowała swój dziewiczy charakter, a koryto rzeki kształtowała natura, a nie działalność człowieka. Przy 3,5-kilometrowej ścieżce dydaktycznej, dostępnej dla pieszych i rowerzystów, znajdują się tablice informacyjne, miejsca odpoczynkowe oraz wieża widokowa. Wieża ma 27 metrów wysokości, ulokowana jest w bliskości rzeki, a z jej góry rozpościera się zapierający dech w piersiach widok na polsko-czeskie pogranicze. Innym bardzo ciekawym miejscem na szlaku jest **zamek w Chałupkach**. Jest to średniowieczna twierdza w stylu barokowym, otoczona parkiem z okazami starodrzewia. Dziś zamek pełni funkcję hotelu i restauracji, a w parku znajdują się miniaturowe śląskie zamki i pałaców. Po zachodniej stronie Odry, szlak prowadzi lokalnymi drogami samochodowymi, w kierunku polsko-czeskiej granicy (którą zresztą na krótkim odcinku jest poprowadzony), zapewniając widoki na pola uprawne i wioski.

Pałac w Chałupkach, fot. Tomasz Renk

Wieża widokowa przy Granicznych Meandrach Odry, fot. M. Giba

także znaki z kilometrażem do końca pętli oraz do najbliższych atrakcji turystycznych. Dodatkowo spotkać można tablice informacyjne z mapą szlaku.

NAWIERZCHNIE

Trasa aż w 86% prowadzi wyłączonymi z ruchu samochodowego duktami leśnymi o nawierzchni gruntowej, szutrowej i asfaltowej. Pozostałe 14% prowadzi drogami publicznymi, ale są to drogi boczne z małym ruchem samochodowym, więc trasa jest **bezpieczna także dla dzieci**. Zalecany jest rower na szerszych oponach, np. crossowy, trekkingowy lub górski.

JAK DOJECHAĆ

Do Rud, gdzie znajduje się miejsce rozpoczęcia szlaku, można dojechać samochodem. Tuż przy Zespole Klasztorno-Pałacowy jest duży parking. Inne znajdują się w Brantolce przed wjazdem do lasu oraz w Paproci. Ci, którzy chcą na szlak

Kolej Wąskotorowa w Rudach, fot. M. Giba

Pętla Lasy Rudzkie, fot. M. Giba

wej. Kolej wąskotorowa, która kursowała tutaj od początku XX wieku, łączyła Gilwicę z Raciborzem i liczyła 51 km. Była niezwykle popularna, bo bardzo wygodna, przez co do 1945 roku liczba przewożonych osób dochodziła do 700 tysięcy osób w skali roku, a w latach 1949-63 nie spadała poniżej miliona! Stacja w Rudach była największą na trasie. Znalazły się tam warsztaty naprawcze taboru, tory postojowe dla wagonów i lokomotyw, punkt obrzadzania parowozów i trójką torowy do ich obracania. Pociągi pod szyldem PKP regularnie kursowały tutaj do 1991 roku. Dziś 51-kilometrowego odcinka został tylko siedmiokilometrowy ze Stacji do Stodół. Stacja w Rudach znajduje się na Szlaku Zabytków Techniki województwa śląskiego, a wśród atrakcji oferowanych turystom jest zwiedzanie stacji i hali lokomotywowni, przejazd kolejką na trasie Rudy-Stodoly oraz Rudy-Stanica, a także dreźna na terenie stacji. Prócz tych dwóch wielkich i znanych atrakcji turystycznych województwa śląskiego, w Lasach Rudzkich natopkać można wiele miejsc upamiętniających ważne wydarzenia, uroczysk, ukrytych w lesie stawów i oczek wodnych.

Pętla Lasy Rudzkie, fot. www.frantkiewidrowniczki.pl

Zespół Klasztorno-Pałacowy w Rudach, fot. M. Giba

SZLAKI ROWEROWE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Śląskie. Pozytywna energia

Rowerem przez Śląskie
skala 1:100 000

SZLAKI ROWEROWE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

PĘTLA LASY RUDZKIE

GRANICZNE MEANDRY ODRY

ŻELAZNY SZLAK ROWEROWY

INNE WYBRANE TRASY ROWEROWE KRAINY GÓRNEJ ODRY